

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen

DOM
2011-11-25
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
21089-11
Enhet 15

SÖKANDE

YrkesAkademin AB, 556346-6233
Box 1958
791 19 Falun

MOTPART

Arbetsförmedlingen
Juridiska enheten
113 99 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

KONKURRENSVERKET	
2011-11-25	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 182060

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

Arbetsförmedlingen genomför en upphandling av en arbetsmarknadsutbildning för maskin- och kranförare (referensnummer Af-2011-226225). Upphandlingen genomförs genom ett annonserat förenklat förfarande. Vid Arbetsförmedlingens utvärdering har anbuden från ROFAB Maskin & Byggutbildning AB (Rofab) och YrkesAkademin AB erhållit samma poäng för utbildningsort Hässleholm. Vinnande anbud efter lottning är Rofab för utbildningsort Hässleholm.

YRKANDEN M.M.

YrkesAkademin AB ansöker om överprövning och yrkar att Rofabs anbud förkastas. Som grund anges bl.a. följande. Rofab har missat skall-krav. Av grundkraven på maskiner och fordon enligt punkt 2.2.4 i förfrågningsunderlaget framgår bl.a. att samtliga maskiner som används i utbildningen ska uppfylla kraven enligt EU steg 2 eller bättre. I Rofabs förteckning anges två stycken grävmaskiner, nr 1 (YANMAR i 50) och nr 4 (YANMAR B 25 V 2,5 ton), som endast är miljögodkända för EU steg 1. Beträffande lastmaskiner är nr 6 (VOLVO L30Z) och nr 9 (VOLVO L120) endast EU steg 1-maskiner. Eventuellt är nr 7 (VOLVO L30B) en EU steg 1-maskin, men kan vara EU steg 2-maskin eftersom EU steg 2 introducerades under år 2002. Övriga maskiner från nr 10 och uppåt uppfyller inte kravet på EU steg 2 och det har inte heller angetts i anbudet. Totalt uppfyller tre grävmaskiner och en, eventuellt två, lastmaskiner kraven. Att det skulle räcka med fyra till fem maskiner för att genomföra utbildningen är inte möjligt.

I punkt 2.3.1 i förfrågningsunderlaget anges att volymen de två senaste åren varit ca 2 450 kursdeltagarveckor (kdv) vilket i snitt motsvarar 49 deltagare och att det åligger leverantören "att hantera" minst 50 samtidiga deltagare i genomsnitt under avtalsperioden. Att klara det med tre grävma-

skiner, en till två hjullastare och ingen grävlastare är inte möjligt. Skallkraven är inte uppfyllda i Rofabs anbud.

Arbetsförmedlingen bestrider bifall till ansökan om ingripande då beslutet att sluta avtal med Rofab inte strider mot reglerna i LOU. Om rätten skulle anse att ett ingripande ska göras, anser Arbetsförmedlingen att det vore ett för stort ingrepp med alltför omfattande skadeverkningar att förordna om att upphandlingen ska göras om. Vid sådana förhållanden yrkar Arbetsförmedlingen att ingripande i första hand ska ske genom rättelse. Som grund anges bl.a. följande. YrkesAkademin AB gör gällande att Rofabs anbud bör förkastas eftersom de inte uppfyller samtliga i förfrågningsunderlaget ställda skall-krav. Arbetsförmedlingens prövning och utvärdering av Rofabs anbud har varit korrekt och har skett enligt de kriterier som angetts i anbudsinvitan.

Arbetsförmedlingen har i kvalificeringsfasen bortsett från de fordon som inte uppfyller kraven (icke godkända) i förfrågningsunderlaget. Rofab har i sin till anbudet bilagda fordonsförteckning angett fem godkända maskiner, samt angivit att ytterligare maskiner kommer att hyras in efter behov. Arbetsförmedlingen har gjort bedömningen att den godkända utrustningen anses tillräcklig för den aktuella utbildningen.

Med kapacitet att hantera enligt punkt 2.3.1 menas förutom maskiner, lärare, lokaler, övningsområde m.m. Arbetsförmedlingen har vid sin prövning av Rofabs anbud bedömt att bolaget har kapacitet att hantera minst 50 deltagare i genomsnitt under avtalsperioden. Några uppgifter som visar något annat har heller inte framkommit.

YrkesAkademin AB medger Arbetsförmedlingens yrkande att ingripande i första hand ska ske genom rättelse och anför bl.a. följande. Arbetsförmedlingen har gjort bedömningen att både YrkesAkademin AB:s och Rofabs

anbud inte går att skilja åt och därför vidtagit lottning. I YrkesAkademin AB:s anbud finns enbart maskiner upptagna som uppfyller kraven enligt minst steg 2. Totalt finns tolv maskiner som används i "skarpt läge" i verksamheten, d.v.s. maskiner som i de flesta fall är stora, nio ton och däröver med den utrustning som krävs. I Rofabs anbud finns tydligen fem maskiner som uppfyller kraven och som är minst tre ton, merparten är minimaskiner. Att det skulle räcka att ange att ytterligare maskiner kommer att "hyras in efter behov" kan inte räcka. Varför ska man då ange maskiner överhuvudtaget? Det räcker att man skriver att man hyr in maskiner. Ingen behöver ange vad som ska hyras in. Ska Arbetsförmedlingen ha någon trovärdighet kvar och utvärdera anbud, kan det absolut inte räcka med att ange fem maskiner för 50 deltagare. Det innebär att varje deltagare får fyra timmar i veckan i maskintid. På 15 veckor har man fått köra alla olika maskiner som ingår i utbildningen i 60 timmar totalt. Uträkningen är positivt gjord eftersom 50 stycken är genomsnittet, den eller de veckor som det är 60 deltagare får man tre timmar i maskintid.

Arbetsförmedlingen bör erkänna att de vilseletts av att Rofab angett maskiner som miljömaskiner, trots att dem är steg 1 maskiner. Att anbuden ska vara likvärdiga och lottning tillgripas för att skilja anbuden åt, är för yrkesvana i branschen närmast ett skämt.

UTREDNING I MÅLET

I förfrågningsunderlaget uppges bl.a. följande.

2.2.2 Mängden maskintid – Utbildningsort Hässleholm

Anbudet skall innehålla en uppgift om mängden maskintid (deltagarens körning). Mängden maskintid kommer att variera beroende på individuell planering, ny- eller påbyggnadsutbildning och maskinslag. När denna fråga besvaras skall anbudsgivaren utgå ifrån nyutbildning på last- och grävmaskin. Svaret som anges skall vara antalet timmar per vecka som ett genomsnitt per vecka över deltagarens hela utbildningstid.

Ange mängden maskintid, timmar per vecka som ett genomsnitt över deltagarens hela utbildningstid vid nyutbildning på last- och grävmaskin.
(Linjär skala)

6,00 – 16,00 timmar

Kravgräns: 6,0

2.2.4 Maskiner och fordon – Utbildningsort Hässleholm

Anbudsgivaren **skall** erbjuda den mängd maskiner som krävs för att genomföra aktuellt uppdrag. Grundkravet är att samtliga maskiner som används i utbildningen uppfyller kraven enligt **EU steg 2 eller bättre**. Används tunga fordon i utbildningen ska dessa uppfylla kraven enligt EURO III eller bättre.

Utrustningen måste motsvara vad som krävs i "skarp" verksamhet på marknaden, därför **skall** utrustningen innehålla rotortillit på minst 50 % av leverantörens grävande maskiner samt 2 - 3 skopor, till exempel tandskopa, planeringsskopa och kabelskopa.

2.3.1 Volymer – Utbildningsort Hässleholm

Arbetsförmedlingen garanterar 400 kursdeltagarveckor under avtalsperioden vilket motsvarar 8 deltagare i genomsnitt.

Avropade kursdeltagarveckor (kdv) under åren:

2008/2009: 1 190 kdv.

2009/2010: 2 460 kdv.

2010/2011: 2 450 kdv.

Det åligger leverantören att ha kapacitet att hantera minst 50 deltagare i genomsnitt under avtalsperioden.

Av Rofabs tabell över maskiner och fordon framgår bl.a. följande.

Maskiner

Nr	Maskintyp	Fabrikat	Årsmodell	Miljöklass
1	Grävmaskin	YANMAR i 50	2001	Miljögodkänd
2		YANMAR 55	2004	Miljögodkänd
3		YANMAR B 35	2005	Miljögodkänd
4		YANMAR B 25 V 2,5 ton	1998	Miljögodkänd
5		Dosan 30	2006	Miljögodkänd
6	Lastmaskin	VOLVO L30Z	1998	Miljögodkänd
7		VOLVO L30B	2002	Miljögodkänd
8		JCB 406	2007	Miljögodkänd
9		VOLVO L120	1999	Miljögodkänd

DOMSKÄL

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Likabehandlingsprincipen innebär att en upphandlande myndighet inte får anta ett anbud som inte uppfyller ställda krav enligt förfrågningsunderlaget. Det åligger den part som gör gällande att en upphandlande myndighet brutit mot bestämmelserna i LOU att visa vilka omständigheter som ligger till grund för sin talan.

Rofabs och YrkesAkademin AB:s anbud har vid utvärderingen erhållit samma poäng. Enligt rättspraxis måste en upphandlande myndighet allmänt sett ges en stor frihet att inom ramen för ett affärsmässigt övervägande värdera de anbud som kvalificerat sig till anbudsutvärderingen.

YrkesAkademin AB har anfört att Rofab inte uppfyller kriterierna i punkt 2.2.4 i förfrågningsunderlaget om att samtliga maskiner som används i utbildningen ska uppfylla kraven enligt EU steg 2 eller bättre. Rofab har i sitt anbud angett nio maskiner som miljöklassade. YrkesAkademin AB menar att två grävmaskiner och två lastmaskiner av dessa nio maskiner endast är miljögodkända för EU steg 1. Eventuellt är ytterligare en maskin en EU steg 1 maskin. Enligt YrkesAkademin AB är det inte möjligt att genomföra utbildningen med fyra till fem maskiner. Det kan inte räcka att uppge, så som Rofab gjort, att ytterligare maskiner kommer att hyras in efter behov.

Enligt förvaltningsrätten framgår det av det obligatoriska kravet i punkt 2.2.4. att anbudsgivaren ska erbjuda den mängd maskiner som krävs för att genomföra aktuellt uppdrag. Arbetsförmedlingen har ställt miljökrav på de maskiner som ska användas i utbildningen, men inte något krav på antal maskiner som ska användas i utbildningen. Förvaltningsrätten konstaterar att vad Rofab anfört i sitt anbud om att ytterligare maskiner kan hyras in vid behov, inte kan tillmätas någon betydelse. Arbetsförmedlingen har emellertid anfört att fem av Rofabs maskiner uppfyller uppställda miljökrav enligt förfrågningsunderlaget och den godkända utrustningen är tillräcklig för att genomföra den aktuella utbildningen. Enligt förvaltningsrätten har YrkesAkademin AB inte visat att det inte går att genomföra aktuellt uppdrag med Rofabs godkända utrustning. Invändningen i denna del utgör därför inte grund för ingripande enligt LOU.

Enligt punkten 2.3.1 i förfrågningsunderlaget åligger det leverantören att ha kapacitet att hantera minst 50 deltagare samtidigt i genomsnitt under avtalsperioden. YrkesAkademin AB menar att det inte är möjligt uppfylla det kravet med tre grävmaskiner, en till två hjullastare och ingen grävlastare. Arbetsförmedlingen har anfört att ”kapacitet” enligt punkt 2.3.1 innefattar maskiner, lärare, lokaler, övningsområde m.m., och att Rofabs anbud

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU